

LAUREA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Prime Mover

Miten minun tulisi toimia, jotta toimisin oikein?

Verkkopohjainen dilemmakeskustelu sosiaali- ja
terveysalan opiskelijoiden eettisen ajattelun kehittäjänä

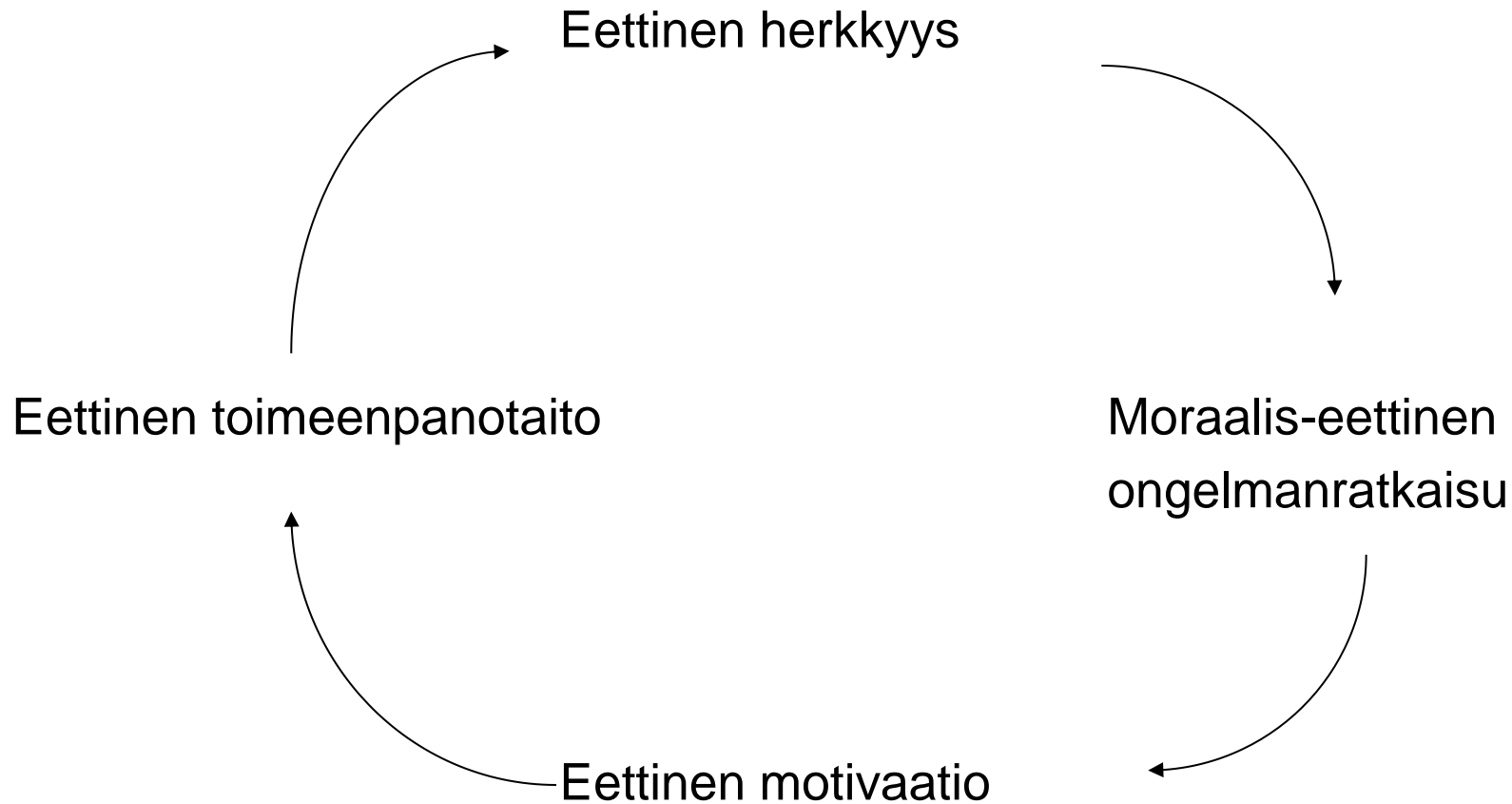
Soile Juujärvi ja Kaija Pessa

SULOP 2013
3/7/2013

Perhe- ja perhehoitotyön etiikka- opintojakson tavoitteet (YAMK-tutkinto, 5 op)

- opiskelija tunnistaa ja reflektoi monimutkaisia eettisiä ongelmia työskennellessään yksilön, perheiden ja työyhteisön kanssa
- opiskelija osaa ratkaista eettisiä ongelmia ammattialan arvoja ja eettisiä teorioita hyödyntäen sekä perustella eettisiä ratkaisujaan
- opiskelija reflektoi omaa työtään ohjaavia arvoja ja asenteitaan perhekeskeisessä työssä
- opiskelija sitoutuu eettisesti vastuulliseen työskentelyyn sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijana
- opiskelija ajaa asiakkaan, potilaan ja perheen oikeuksia

Eettisen toiminnan mallin osatekijät

Pedagoginen toteutus

- Lähiopiskelua 28 h (luentoja ja ryhmitöitä)
- **Verkkokeskustelu**
- Kaksi kirjallista tehtävää
- **Dialogitentti**

Miksi verkkokeskustelu eettisistä ongelmista?

- Perinteinen luento-opetus on yksinään todettu tehottomaksi opiskelijoiden moraaliajattelun kehittäjänä
- Omakohtaisten eettisten ongelmien reflektointi ja niitä koskevat ohjatut keskustelut motivoivat ja kehittävät opiskelijoiden moraaliajattelua
- Keskustelut ja niiden ohjaus voidaan parhaiten toteuttaa verkkoalustalla (ks. Juujärvi & Pessa 2008).

Lähiopiskelu orientaationa verkkokeskusteluun

- Jokainen lähiopetuskerta sisälsi luento-osuuden, pienryhmätyöskentelyn ja yhteisen keskustelun ja siihen osallistui kumpikin opintojakson opettaja
- Opiskelijat pohtivat alakohtaisissa ryhmissä aborttineuvontaan liittyvää eettistä ongelmaa
- Opiskelijat tekivät kirjallisen tehtävän, jossa he pohtivat oman työyhteisönsä eettistä toimintaa Restin mallin mukaan
- Opiskelijat perehtyivät ryhmissä eettisiin teorioihin, joista toteutettiin paneelikeskustelu

Ohje verkkokeskusteluun

- Kuvaa työssä havaitsemasi eettisen ongelma
- Toisten opiskelijoiden ja opettajan tehtävänä on haastaa pohtimaan ongelmaa erilaisista näkökulmista
- Kirjoittaa vähintään yksi argumentoiva vastaus kunkin ongelmaan ja yhteenveto keskustelusta
- Kirjoita verkkokeskustelua hyödyntäen ongelman analyysi, joka sisältää myös ratkaisu- ja toteutusvaiheet (ns. Neljän näkökulman reflektiomalli ks. Juujärvi, Myyry & Pessa, 2007).

Dialogitentti verkkokeskustelun täydentäjänä

- Samat pienryhmät kuin verkkokeskustelussa
- Tenttiaineisto sisälsi ammattikirjallisuutta sekä opiskelijoiden valitsemaan kaunokirjallisuutta
- Tentissä opiskelijat toivat esiin verkkokeskustelussa pohtimiaan asioita sekä eettisten teorioiden tarjoamia näkökulmia
- Dialogitenttin arviointi kohdistui sekä sisältöön että keskustelu- ja argumentointitaitoihin
- Uusi arviointitapa ja merkittävä oppimiskokemus

Verkkokeskustelun arviointia ja johtopäätöksiä

- Riittävän tarkka ohjeistus on tärkeää
- Riittävä orientaatio eettisiin teorioihin ja malleihin
- Parhaimmillaan keskustelu oli spontaania ja antoi virikkeitä oppimiseen
- Eettisen ongelman perusteellinen analyysi ja tiedon syntetisointi tapahtui kirjallisessa tehtävässä

- Verkkokeskustelun tulisi toteutua suunnilleen yhden kuukauden aikana
- Verkkokeskustelu sopii aikuisopiskelijoille siksi, että se ei ole aikaan ja paikkaan sidottua
- Verkkoalusta vapauttaa keskustelijat ei-kielellisen viestinnän tarkkailusta ja auttaa keskittymään argumenttien sisältöön
- Keskustelun onnistumista edistää sitä ennen tapahtunut opiskelijoiden ryhmäytyminen

- Dilemmakeskustelun vaikuttavuus perustuu siihen, että opiskelijat kuulevat toisilta moraaliajattelun kehittyneimpien vaiheiden argumentteja
- Opiskelijat eivät haasta toisiaan riittävästi vapaamuotoisissa keskusteluissa
- Opettajan rooli keskustelun yhtenä osallistujana ja sparraajana on tärkeä
- Opettajat auttavat määrittelemään ongelmaa tarkemmin ja tuovat esiin yhteiskunnallista näkökulmaa etiikan teorioiden kautta

Johtopäätöksiä opintojaksosta

- Opiskelijat antoivat opintojaksosta kiitettävää palautetta (keskiarvot asteikolla 1-5)
 - Toteutus oli kokonaisuutena onnistunut 4.3
 - Toteutuksen työmäärä oli mitoitettu sopivaksi 4.6
 - Ohjaus oli onnistunutta 4.3
 - Pystyn hyödyntämään oppimaani 4.6
 - Opintojakso motivoi pohtimaan työyhteisön ja ammattialan eettisiä ongelmia
 - Ryhmän moniammatillisuus oli merkittävä lisäarvo

- ”Restin mallin käytännönlähtöisyys ja sovellettavuus”
- ” Yhteisten asioiden jakaminen ja yhteistoiminnallinen oppiminen”
- ”Eettisten pohdintojen tärkeys”
- ”Dialogitentin aineisto monipuolinen”
- ”Laajaa eettistä pohdintaa, joka käynnisti muutosta itsessä ja aukaisi silmät esimerkiksi työelämässä”
- Opintojaksoon *Johtamisen etiikka* sisältyi etiikan opintopiirin pitäminen työpaikalla, jonka tarjosi mahdollisuuden jatkaa keskustelua työyhteisön arvoista ja toimintatavoista

- Opintojakson tehtävissä näkyi opiskelijoiden kehittyminen eettisessä herkkyydessä ja ongelmanratkaisussa
 - Opiskelijan näkemys samasta ongelmasta oli saattanut muuttua radikaalisti
 - Opintojakso motivoi myös joitakin opiskelijoita toimimaan työyhteisössä esiintyvien epäkohtien parantamiseksi

Lähteet

- Juujärvi, S., Myyry, L. & Pessa, K. (2007).
Eettinen herkkyyden ammatillisessa toiminnassa.
Helsinki: Tammi
- Juujärvi, S. & Pessa, K. (2008).
Pienryhmäkeskustelu eettisen herkkyyden ja
ongelmanratkaisun kehittäjänä. Kasvatus 4, 308-
321.